

NOTA RESERVES & VOORZIENINGEN – WEERSTANDSVERMOGEN

Gemeente Meerssen

Januari 2014

Afdeling Bedrijfsvoering versie 1.4
Steller: J. van Ooteghem

INHOUDSOPGAVE

		Pagina
HOOFDSTUK 1	INLEIDING	
1.1	Bepalingen	6
1.2	Beperkingen	6
1.2.1	Actualisering beheersplannen	6
1.2.2	Externe risico's	6
1.3	Rol Raad/College	7
HOOFDSTUK 2	BEGRIPSBEPALINGEN	
2.1	Reserves	8
2.2	Stille reserves	8
2.3	Eigen vermogen	8
2.4	Weerstandscapaciteit	8
2.5	Voorzieningen	8
2.6	Vreemd vermogen	9
HOOFDSTUK 3	ONDERSCHEID RESERVES/VOORZIENINGEN	
3.1	Onderscheid	10
3.2	Onderdeel eigen of vreemd vermogen	10
3.3	Vormen van reserves & voorzieningen	10
3.4	Ottrekking van reserves & voorzieningen	10
3.5	Bestemming vrij of gebonden?	11
3.6	Financiële onderbouwing	11
HOOFDSTUK 4	RESERVES	
4.1	Algemeen	12
4.2	Algemene of algemene risico reserve	12
4.3	Bestemmingsreserves	12
HOOFDSTUK 5	VOORZIENINGEN	
5.1	Inleiding	14
5.2	Bepalingen ten aanzien van voorzieningen	14
HOOFDSTUK 6	RENTEBELEID	15
HOOFDSTUK 7	WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICO-MANAGEMENT	16
7.1	Weerstandsvermogen	16
7.2	Systematiek Meerssen	16
7.3	De ratio weerstandscapaciteit	17
HOOFDSTUK 8	SLOT	21
BIJLAGE: BESCHRIJVING RESERVES EN VOORZIENINGEN		22

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Bepalingen

De laatste nota Reserves & Voorzieningen – Weerstandsvermogen gemeente Meerssen is vastgesteld op 18-12-2008.

De bovengenoemde nota dient echter om de 4 jaar te worden herzien. Voor u ligt dan ook de nieuwe geactualiseerde nota. Hiermee wordt ook voldaan aan de in het Financieel Verdiepingsonderzoek van de Provincie Limburg gestelde voorwaarde tot actualisatie van dit beleid.

In deze nota zal ingegaan worden op de formele regelgeving rondom reserves en voorzieningen. Tevens zal ingegaan worden op het “weerstandsvermogen” van de gemeente Meerssen. Ten aanzien van de formele regelgeving dient te worden aangegeven dat niets in is veranderd ten opzichte van de nota zoals die is vastgesteld op 18-12-2008.

1.2 Beperkingen

1.2.1 Actualisatie beheersplannen:

Ten tijde van het opstellen van deze geactualiseerde nota “Reserves & Voorzieningen-Weerstandsvermogen” dienen er nog diverse beheersplannen geactualiseerd te worden.

<u>Naam beheersplan:</u>	<u>Planning in de raad</u>
1. GRP	november 2013
2. Wegenbeheerplan	januari 2014
3. Onderhoud civiele kunstwerken	december 2014 (of zoveel eerder)
4. Openbare verlichtingplan	juni 2014
5. Gebouwenbeheerplan	februari 2014
6. Beheerplan binnen- en buitensportaccommodaties	2 ^e helft 2014
7. Groenbeheerplan	1 ^e helft 2014
8. Onderwijshuisvestingsplan	december 2013

Pas na actualisatie van de bovengenoemde plannen kan een beter gekwantificeerde uitspraak worden gedaan over de hoogte van de benodigde risico-reserve en algemene reserve. Middels de reguliere planning- en control cyclus zal de raad hierover worden geïnformeerd.

1.2.2 Externe risico's

Door de verbetering van de bedrijfsvoering is een beter zicht ontstaan in de financiële risico's die de gemeente Meerssen loopt. Deze risico's, zijn voor zover bekend, afgedekt. Er zijn echter ook risico's welke op dit moment nog niet te kwantificeren zijn, te denken valt aan:

- risico's rondom actieve en passieve grondexploitaties ;
- invoering van schatkistbankieren;
- de vergrijzing (bevolkingskrimp);
- verdere ontwikkelingen op het gebied decentralisaties (zoals de WMO, jeugd en participatie);
- mogelijke juridische, politieke, sociale en technologische risico's.

Bovengenoemde risico's worden meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Voor de risico's rondom grondexploitaties is binnen de gemeente Meerssen een aparte systematiek afgesproken. Voor deze systematiek verwijzen wij naar de door uw raad goedgekeurde “nota grondexploitaties” d.d. 10 juni 2010.

Wanneer een van de voornoemde risico's zich daadwerkelijk voordoet, zullen de financiële consequenties mogelijk vele malen groter zijn dan hetgeen in deze nota als waarden is

meegegeven. Op dat moment dienen ze ook, op basis van de daadwerkelijke financiële consequenties, vertaald te worden in de meerjarenbegroting.

1.3 Rol raad/college

Een onderdeel van de kaderstellende rol van de raad betreft de versterking van de financiële functie. Als gevolg van de Wet dualisering gemeentebestuur is de financiële verordening, voorgeschreven in artikel 212 van de Gemeentewet, op 5 juni 2008 vastgesteld.

In deze financiële verordening is in artikel 10 het volgende opgenomen:

- Het college legt aan de raad ter vaststelling voor een beleidsnota reserves en voorzieningen. Als zodanig wordt deze beleidsnota als nadere regelgeving beschouwd van deze verordening;
- Het college legt wijzigingen van deze beleidsnota voor aan de raad ter behandeling en vaststelling. In het betreffende raadsvoorstel wordt de reden van wijziging toegelicht met vermelding van de eventuele budgettaire consequenties van de wijziging.

De nu voorliggende nota vervangt de nota “reserves en voorzieningen” die door uw raad op 18 december 2008 is vastgesteld.

HOOFSTUK 2   BEGRIPSBEPALING

2.1   Reserves

Reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die bedrijfseconomisch gezien vrij besteedbaar zijn. In het BBV 2004 worden de reserves onderscheiden in de algemene reserve, bestemmingsreserves (waaraan door de gemeenteraad een bepaalde bestemming is gegeven) en overige bestemmingsreserves. Onder deze overige bestemmingsreserves vallen ook de reserves ter dekking van de kapitaallasten voor investeringen met een economisch nut.

2.2   Stille reserves

Van een stille reserve is sprake indien de (actuele) waarde van een actief sterk in positieve zin afwijkt van de boekwaarde van het betreffende actief. Het moet wel een niet bedrijfsgebonden actief betreffen. Dit houdt in dat het actief afgestoten kan worden zonder dat de bedrijfsvoering beïnvloedt wordt. Stille reserves kunnen ontstaan omdat bij de waardering van activa op de balans moet worden uitgegaan van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, terwijl de actuele marktwaarde hoger kan liggen.

2.3   Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

2.4   Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit (zie artikel 17 van de artikel 212 verordening) bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandsvermogen, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

2.5   Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor onvermijdelijke (wel te kwantificeren) toekomstige uitgaven waarvan het tijdstip en omvang nog niet exact bekend zijn. Op grond van het BBV 2004 worden voorzieningen gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten is;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- ontvangen middelen die nog niet besteed zijn waar een terugbetalingsverplichting aan gekoppeld is bij niet besteding van deze middelen

2.6 Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen bestaat uit het totaal van de voorzieningen en de vaste schulden.

HOOFDSTUK 3   ONDERSCHIED RESERVES/VOORZIENINGEN

3.1   Het onderscheid

Sinds de invoering van het BBV is er een duidelijker onderscheid tussen reserves en voorzieningen. Tevens zijn in de BBV een aantal uitgangspunten voor het vormen van reserves en voorzieningen gedefinieerd. Deze zijn:

- Bij de verantwoording van bestemmingsreserves dient rekening gehouden te worden met het onderscheid tussen bestemmingsreserves ter dekking van kapitaalslasten van investeringen met een economisch nut en bestemmingsreserves die aangehouden worden voor andere doeleinden. Het wijzigen van de bestemming van de eerste categorie bestemmingsreserves heeft gevolgen voor de exploitatie.
- Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet meer toegestaan, evenals het direct toerekenen van rente aan reserves. Dergelijke mutaties moeten met ingang van het begrotingsjaar 2004 via de resultaatbestemming verantwoord worden.
- Gelden ontvangen van derden waarvan de aanwending is geoormerkt mogen niet langer meer als bestemmingsreserve worden verantwoord maar moeten als voorzieningen worden aangemerkt (artikel 44, lid 2 BBV).

3.2   Onderdeel eigen of vreemd vermogen

Reserves behoren tot het eigen vermogen, terwijl voorzieningen tot het vreemd vermogen worden gerekend. Voorzieningen zijn onvermijdelijke verplichtingen, welke zijn ontstaan in het heden dan wel in het verleden. Er rust een “bedrijfseconomische claim” op. Bijvoorbeeld een onderhoudsvoorziening: slijtage vindt nu plaats, terwijl herstel in de toekomst zal worden uitgevoerd. Een voorziening kan daarom omschreven worden als een toekomstige verplichting of schuld en behoort hierdoor tot het vreemd vermogen.

3.3   Vormen van reserves en voorzieningen

Reserves worden in beginsel gevoed en aangewend via de resultaatbestemming en hebben géén invloed op het “normale” bedrijfsresultaat. Het BBV schrijft expliciet voor dat het doteren aan reserves ten laste van de exploitatie (rechtstreekse methode) niet is toegestaan. De vorming en de omvang van de reserves en voorzieningen worden bepaald door de raad.

Het vormen (doteren) van voorzieningen heeft rechtstreeks invloed op het “normale” bedrijfsresultaat van de huishouding in enig jaar; jaarlijkse dotaties komen namelijk ten laste van de exploitatie (resultaatbepalend). Voorzieningen dienen ook te worden getroffen indien dit leidt tot een nadelig saldo.

3.4   Onttrekking aan reserves en voorzieningen

De lasten die gedekt worden door een reserve moeten met ingang van het begrotingsjaar 2004 ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dekking van deze lasten vindt plaats door middel van een onttrekking ten laste van de betreffende reserve via het onderdeel winstbestemming. Het rechtstreeks, ten gunste van de exploitatie, onttrekken van middelen aan reserves wordt door het BBV niet meer toegestaan. Lasten (onttrekkingen) waarvoor een voorziening is gevormd dienen rechtstreeks ten laste van de voorziening te worden gebracht en gaan buiten de exploitatie om.

3.5 Bestemming vrij of gebonden?

Op enig moment kan de Raad de bestemming van de reserve wijzigen, dit in tegenstelling tot voorzieningen. Voorzieningen worden gevormd ten behoeve van een vooraf vastgesteld doel en mogen dan ook alleen voor dat doel aangewend worden. Op het moment dat blijkt dat een voorziening niet meer nodig is (bijvoorbeeld een onderhoudsvoorziening van een gebouw dat is verkocht) dient deze ten gunste van de exploitatie vrij te vallen op hetzelfde programma waar ook de last/baat is opgenomen.

3.6 Financiële onderbouwing

Voorzieningen moeten financieel onderbouwd zijn. Deze onderbouwing dient de basis te zijn voor de jaarlijkse dotaties in en onttrekkingen aan deze voorziening. Dit in tegenstelling tot reserves, welke in principe geheel naar eigen behoeven en inzichten gevoed mogen worden vanuit (batige) rekeningsaldi dan wel andere reserves. Om wildgroei van reserves te voorkomen verdient het de voorkeur dat bij het vormen ervan de hoogte financieel wordt onderbouwd en dat jaarlijks wordt bezien in hoeverre de betreffende reserve nog wenselijk is. Onderstaande tabel geeft een recapitulatie van de belangrijkste verschillen tussen reserves en voorzieningen:

	Reserve	Voorziening
1) Onderdeel van het EV of VV	Eigen vermogen	Vreemd Vermogen
2) Vormen van Res. en Voorz.	Resultaatbestemming	Resultaatbepaling
3) Onttrekking Res. en Voorz.	Resultaatbestemming	Buiten exploitatie om
4) Bestemming vrij of gebonden	Raad kan bestemming wijzigen.	Gebonden, slechts voor het betreffende doel aanwendbaar
5) Financiële onderbouwing	Nee (wel gewenst!)	Ja

HOOFDSTUK 4 RESERVES

4.1 Algemeen

Alle reserves vormen samen met het gerealiseerde resultaat na bestemming uit de programmarekening het eigen vermogen van de gemeente. Het eigen vermogen heeft voor een huishouding zowel een financieringsfunctie, een bestedingsfunctie, een inkomensfunctie als wel een bufferfunctie voor financiële tegenslagen. Om de mate van financiële weerbaarheid verder inzichtelijk te maken dienen de reserves conform artikel 43 BBV, verder gesplitst te worden naar:

- Algemene reserve: bestanddeel van het eigen vermogen, zonder specifieke bestemming en met name bedoeld voor het financieel weerbaar zijn van de gemeente.
- Algemene risico reserve: bestanddeel van het eigen vermogen, zonder specifieke bestemming en met name bedoeld om risico's af te dekken, welke nog niet zijn te voorzien of te kwantificeren
- Bestemmingsreserves dienend om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden (bijvoorbeeld de reserve afvalstoffenheffing).
- Overige bestemmingsreserves, waaronder ook dekkingsreserves voor kapitaallasten van investeringen met een economisch nut.

Naast de hierboven genoemde reserves is er nog een bijzondere vorm van reserves, de zogenaamde "stille reserves". Dit zijn bestanddelen van het eigen vermogen, welke in de balans niet tot uitdrukking komen. In de paragraaf weerstandsvermogen zullen deze stille reserves worden gespecificeerd.

4.2 Algemene Reserve en algemene risico reserve

De algemene reserve vormt een belangrijk component van de weerstandscapaciteit van een gemeente. De andere belangrijke component is de algemene risico reserve.

Op grond van het BBV dient de gemeente jaarlijks in de begroting een afzonderlijke paragraaf op te nemen waarin nader ingegaan wordt op het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit. In deze paragraaf dient een relatie gelegd tussen de weerstandsvermogen, de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en het beleid hoe de gemeente de beschikbare capaciteit en de risico's beheerst.

Vanaf de begroting 2008 heeft de gemeente Meerssen deze aparte paragraaf opgenomen. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement zal hier nader op worden teruggekomen.

4.3 Bestemmingsreserve

Volgens artikel 43 BBV, kunnen voor bepaalde doelen bestemmingsreserves worden ingesteld. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven is er sprake van een bestemmingsreserve. Bestemmingsreserves kunnen zowel gevormd worden ten laste van het saldo van de rekening van baten en lasten in enig jaar, door middel van winstbestemming, alsook ten laste van de algemene reserve en al bestaande bestemmingsreserves.

Bij een heroverweging van beleid kunnen bestemmingsreserves bijvoorbeeld worden toegevoegd aan de algemene reserve. De raad dient hierover te besluiten.

Een aanpak die aansluit bij de gedachte dat een actueel inzicht in de financiële positie van de gemeente onontbeerlijk is, is het toetsen van de hoogte van de reserves. Middels winstbestemming (dotaties en / of onttrekkingen) kan er vervolgens voor gezorgd worden dat de reserves op het gewenste niveau worden gebracht.

Het grote voordeel van deze methode is dat de raad grip houdt op de reservepositie. Onduidelijkheid ten aanzien van de toereikendheid, wildgroei in de vorming van en de hoogte van de reserves, en onaangename verrassingen bij de aanwending in de toekomst worden middels deze methode beperkt.

HOOFDSTUK 5 VOORZIENINGEN

5.1 Inleiding

In het voorafgaande hebben wij al gezien dat voorzieningen worden getroffen voor toekomstige uitgaven waarvan de oorzaak zich nu al voordoet of zich al heeft voorgedaan. Voorzieningen kunnen dus worden beschouwd als toekomstige verplichtingen en zijn daarom onderdeel van het vreemd vermogen.

Om een juiste weergave van de vermogenspositie van de gemeente te verkrijgen is het nodig de noodzakelijke omvang van de voorziening te bepalen. Als een voorziening niet toereikend is kunnen zich dekkingsproblemen voordoen in de (nabije) toekomst. Een te hoge voorziening daarentegen legt onnodig beslag op de dekkingsmiddelen. Het opstellen van de diverse beheerplannen inclusief financiële onderbouwing is noodzakelijk om de omvang van de verschillende voorzieningen in kaart te brengen.

5.2 Bestaande bepalingen ten aanzien van voorzieningen

De volgende bepalingen gelden ten aanzien van voorzieningen:

- 1) De vorming van een voorziening dient financieel te zijn onderbouwd, bijvoorbeeld met een beheerplan.
- 2) Jaarlijks wordt ten tijde van het opmaken van de begroting en jaarrekening beoordeeld in hoeverre de vorming van de voorziening aansluit bij het financiële beheerplan.
- 3) Jaarlijks dienen ten tijde van het opmaken van de jaarrekening voorzieningen (indien er een terugbetalingsverplichting is) te worden ingesteld ter voorkoming van een negatieve boekwaarde in de activastaat (Staat C). Conform BBV is een negatieve boekwaarde niet geoorloofd.

HOOFDSTUK 6   RENTEBELEID

Door het vormen van reserves en voorzieningen wordt vermogen afgezonderd en als zodanig als (intern) financieringsmiddel gebruikt. Hierdoor worden tevens rentekosten bespaard (bespaarde rente).

Vanaf 2009 wordt het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) gehanteerd door de financiële toezichthouders op provincies en gemeenten.

Volgens het GTK kan alle bespaarde rente die ten gunste van de exploitatie komt als structureel dekkingsmiddel worden ingezet. Er wordt wel op gewezen dat besteding van reserves en voorzieningen, waarvan de bespaarde rente als structureel dekkingsmiddel wordt gebruikt, voor de exploitatie een probleem is. Het wegvallen van de bespaarde rente zal gecompenseerd moeten worden door een toename van andere structurele dekkingsmiddelen of door vermindering van structurele lasten.

Op grond van het GTK stellen wij voor om het rentebeleid van de gemeente Meerssen te continueren. Dit betekent:

1. Bij het opstellen van de begroting zal een bedrag worden vastgesteld waarover de rente als structureel dekkingsmiddel wordt ingezet. Dit bedrag komt tot stand op basis van de werkelijke stand van de reserves en voorzieningen op dat moment, rekening houdend met de meerjarige ontwikkeling van deze reserves en voorzieningen.
2. Het verschil tussen de totale bespaarde rente en het deel welk als structureel dekkingsmiddel wordt ingezet, wordt als incidentele rentebaar in de op te stellen begroting opgenomen.
3. Jaarlijks doteren van het rente-omslagpercentage aan de bestemmingsreserves welke tot doel hebben het afdekken van de kapitaallasten zodat deze bestemmingsreserves toereikend zijn om ook de rentelasten af te dekken. Deze rentelast wordt als structurele last opgenomen.
4. De incidenteel bespaarde rente wordt ingezet om incidentele lasten mee af te dekken. Indien er na afdekking van deze incidentele lasten nog een restant resteert, zal dit restant worden toegevoegd aan de reguliere post onvoorzien.

HOOFDSTUK 7: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICO-MANAGEMENT

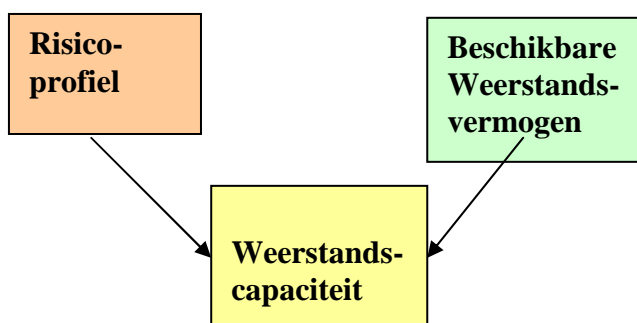
7.1 Weerstandscapaciteit

In de toelichting op artikel 11 van de BBV staat dat het aan de provincies en gemeenten zelf is een beleidslijn te formuleren over de in de organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit.

Om financiële mogelijke tegenvallers op te kunnen vangen zodra risico's ontstaan, heeft een gemeente een buffer nodig. Het weerstandsvermogen bepaalt in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van die mogelijk opgetreden risico's op te vangen. Het gaat hier om risico's waarvan de financiële omvang nog niet bekend is en waarvan ook niet zeker is of en wanneer zij zich voor gaan doen.

Artikel 11 van het BBV geeft aan dat het weerstandscapaciteit de relatie is tussen het weerstandsvermogen en de risico's. Als het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd naar de gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Gebruikelijk wordt die relatie als volgt weergegeven.

Het doel van het bepalen van een risicoprofiel van een organisatie is het inzichtelijk maken van de verzameling risico's van de organisatie met de daarbij behorende waarden. Een risicoprofiel van een organisatie is dan een beschrijving van de risico-eigenschappen van de organisatie, waardoor er een dwarsdoorsnede van de organisatie op het gebied van risico's ontstaat. Een risicoprofiel is eigenlijk een overzicht van de individuele risico's met bijbehorende waarden die bij elkaar worden opgeteld tot een totaalplaatje van de organisatie.

Het weerstandscapaciteit kan gemeten worden als de verhouding tussen het weerstandsvermogen die de gemeente beschikbaar heeft en de verwachte financiële gevolgen van de mogelijke risico's.

7.2 Systematiek gemeente Meerssen

De gemeente Meerssen werkt op dit ogenblik ruim 5 jaar met de in 2008 afgesproken systematiek om de weerstandscapaciteit te onderbouwen en op niveau te houden. De afgesproken systematiek is een relatief statische systematiek, die op de volgende punten afwijkt van andere door gemeenten gekozen systematieken:

- 1 er worden uitsluitend significante business risico's (externe risico's) benoemd in de algemene risico reserve en geen proces risico's (interne risico's); significante risico's zijn risico's waarbij de kans dat zij zich voordoen en de financiële impact beide groot zijn; de risico's in de processen zijn onaanvaardbaar, de procesrisico's zullen niet snel significant zijn en indien dat wel het geval is dienen zij direct te worden opgelost;
- 2 er wordt uitgegaan bij de bepaling van de risico's in de algemene risico reserve en de bepaling van de weerstandscapaciteit van het principe van "going concern". Dit

betekent dat stille reserves, de bestemmingsreserves en de onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen.

7.3 De ratio weerstandscapaciteit

Het risicoprofiel enerzijds en anderzijds het weerstandsvermogen (de algemene reserve en de algemene risico reserve) vormen samen de weerstandscapaciteit.

1 Reserves

Het weerstandsvermogen is een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de diverse reserves die de gemeente Meerssen heeft, waarbij onderscheid gemaakt kan worden in:

- A) De algemene reserve;
- B) De algemene risicoreserve;
- C) Vrijval bestemmingsreserves;
- D) Stille reserves;
- E) Onbenutte belastingcapaciteit.

(In theorie worden als onderdelen van het weerstandsvermogen ook vaak de onbenutte belastingcapaciteit en mogelijke bezuinigingsmaatregelen genoemd. Deze onderdelen worden in deze nota niet verder uitgewerkt omdat deze naar verwachting gezien de recente bezuinigingsrondes en verhogingen van de gemeentelijke belasting, uiterst gering zullen zijn en er wordt uitgegaan van de going-concern gedachte)

A De algemene reserve

Van de reserves vormt de algemene reserve het direct vrij besteedbare deel dat kan worden aangewend ter dekking van opgetreden risico's.

B De algemene risico-reserve

De algemene risico-reserve geeft het niet vrij besteedbare deel aan. Deze reserve is bedoeld om onvoorziene risico's in de toekomst af te kunnen dekken. Bij deze onvoorziene risico's gaat het om risico's waarbij de kans dat het risico zich voordoet, het tijdstip waarop het risico zich manifesteert en de financiële omvang alle onduidelijk zijn. De kans dat het risico zich voor gaat doen en de financiële impact, worden wel beide hoog ingeschat.

C Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves van de gemeente Meerssen zijn grotendeels niet vrij beschikbaar, tenzij de raad van de gemeente Meerssen hieraan een andere bestemming geeft. Vooral nog worden de bestemmingsreserves gehandhaafd en worden deze niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

D Stille reserves

Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd doch die direct verkoopbaar zijn indien men dat zou willen. Een stille reserve kan alleen maar deel uitmaken van de beschikbare weerstandscapaciteit als de reserve snel te verkopen is, of dat besluit (expliciet) al is genomen. Er dient dan echter ook rekening gehouden te worden dat bij verkoop het functioneren van de gemeente niet aangetast wordt. Gezien de geringe verhandelbaarheid van de meeste gemeentelijke eigendommen van de gemeente Meerssen is besloten deze niet mee te nemen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. De stille reserves van de gemeente Meerssen bestaan verder uit:

- 1) gemeentelijke gebouwen, waaronder het Bestuurscentrum gemeente Meerssen en de Proosdijhoeve; (in het kader van de going-concern gedachte is het niet logisch dat wij het bestuurscentrum gaan verkopen);
- 2) circa 60 hectare landbouw- en akkerbouwgrond.

E Onbenutte belastingcapaciteit

Een andere component van de beschikbare weerstandscapaciteit is de onbenutte belastingcapaciteit. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit komt tot stand op basis van de drie belangrijkste (belasting)inkomsten van de gemeente, de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. Er is sprake van onbenutte belastingcapaciteit wanneer het gemeentelijke OZB-tarief lager is dan de maximumtarieven zoals opgenomen in de gemeentewet en/of wanneer de andere genoemde tarieven niet kostendekkend zijn.

Het ophogen naar de maximumtarieven zal alleen geschieden wanneer de gemeente Meerssen haar meerjarenbegrotingen niet sluitend krijgt en de provincie preventief toezicht invoert. Daar hier bij de gemeente Meerssen vooralsnog geen sprake van is, wordt de onbenutte belastingcapaciteit in het kader van de going-concern gedachte niet meegenomen in de berekeningen van de weerstandscapaciteit.

2 Risico's

Om te kunnen meten of het weerstandsvermogen voldoende is, moet gekeken worden naar de lopende risico's en onzekerheden, waarvoor geen bestemmingsreserve en/of voorziening voor is getroffen.

Om het risicoprofiel te kunnen berekenen dienen de in kaart gebrachte risico's gekwantificeerd te worden. Om een risicoprofiel op te kunnen stellen, heeft de gemeente Meerssen een bepaald wat de kans van optreden is en wat de (financiële) impact is op de organisatie als het risico optreedt.

De grote vraag is hoe de waarde van een risico moet worden bepaald. Immers is niet bekend of het risico zich gaat voordoen en hoe groot de eventuele financiële impact is. Tevens zijn er ook risico's die een structureel karakter hebben, waarbij de moeilijkheid bestaat uit het geven hoe hieraan een waarde kan worden toegekend.

Met behulp van risicosimulatie (gegeven een bepaalde mate van waarschijnlijkheid (zekerheid)) kan berekend worden welk bedrag benodigd is om de risico's af te dekken (zij het dat hier wel subjectieve berekeningen aan ten grondslag liggen). Het voordeel van zo'n risicosimulatie is dat op basis van een grote diversiteit aan risico's één waarde bepaald kan worden voor het totale risicoprofiel, waarmee het management in staat moet worden geacht om op een consistente manier tegen de risico's van de organisatie aan te kijken.

Een risico in dit kader is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald gevolg. De kans of een gebeurtenis zich voordoet en de mate waarin het gevolg zich voordoet zijn onzeker. Denk hierbij aan het risico van het indienen van een planschadeclaim. Of deze gebeurtenis plaatsvindt, is niet zeker, en de gevolgen zullen binnen een bepaalde bandbreedte liggen. Een onzekerheid daarentegen is een zekere gebeurtenis met een onduidelijk gevolg. Bijvoorbeeld een bijdrage aan de regionale exploitatie van de afvalinzameling. De verplichting tot bijdrage is een zekere gebeurtenis, de hoogte van de bijdrage ligt niet vast, maar is wel binnen bepaalde bandbreedte aan te geven. De mogelijkheid van doorberekening aan de burgers bij het zich voordoen van dit risico is niet altijd mogelijk en/of gewenst. Zowel de risico's, als de onzekerheden, zullen in de onderstaande risico-inventarisatie worden meegenomen.

Bij het bepalen van het risicoprofiel zal gebruik worden gemaakt van onderstaande tabel:
Klasse-indeling kans en gevolg:

klasse	Frequentie	weging	Bandbreedte
1	< dan 1 keer per 10 jaar	10%	$x > € 1000.000$
2	1 keer per 5-10 jaar	30%	$€ 500.000 < x > € 1.000.000$
3	1 keer per 2-5 jaar	50%	$€ 200.000 < x > € 500.000$
4	1 keer per 1-2 jaar	70%	$€ 50.000 < x > € 200.000$
5	< 1 keer per jaar	90%	$x < € 50.000$

Uitleg tabel:

De gemeente Meerssen heeft al haar grote risico's die zich vaak voordoen (op korte termijn) voorzien. Denk aan de voorzieningen voor groot onderhoud en grondexploitatie. Kortom er resulteren alleen nog enkele kleine niet voorziene risico's die zich frequent voordoen. De kans dat deze zich voordoen is echter groter. Als gevolg hiervan wordt een kleinere bandbreedte aangehouden, maar een hogere weging.

Bij grotere risico's die nog niet voorzien zijn en die zich naar verwachting pas over een flink aantal jaren zullen voordoen, wordt echter een hogere bandbreedte genomen, maar een lagere weging. Bij deze risico's staat vast dat de omvang van het risico groot is, echter het tijdstip waarop deze risico's zich gaan voordoen in de verre toekomst ligt. Kortom meer onzekerheid rondom het zich voordoen van het risico en derhalve een lagere weging. De "bevolkingskrimp" is hier een goed voorbeeld van. Naar verwachting zal het risico zich pas op termijn voordoen, de financiële impact kan groot zijn, echter welke acties het rijk neemt om de gemeenten te compenseren zijn nog niet bekend. Hetgeen weer leidt tot een lagere weging.

De gekozen bandbreedtes zijn subjectief bepaald op basis van professional judgement. Ten aanzien van de zekerheidspercentages (weging) is wel studie verricht. Deze zelfde zekerheidspercentages komen bij veel gemeenten voor. Het gaat te ver om in deze nota de wetenschappelijke (statistische) onderbouwing hiervan aan te geven. Gevraagd wordt dan ook om de uitgangswaarden van deze tabel als een gegeven te beschouwen.

In de hierna opgenomen tabel wordt bij een klasse 3 risico een vaste waarde toegekend van € 350.000,-. Deze waarde komt neer op 1% van het totale lastenniveau van de gemeente Meerssen. De andere vaste waarden in de andere risico klassen zijn hiervan afgeleid.

De uitgevoerde simulatie geeft ook een gevoeligheidsanalyse die de risico's sorteert op invloed op de benodigde weerstandscapaciteit. Hiermee wordt direct een prioritering in de risico's aangebracht waar het gaat om risicobeheersing. Als de gemeente Meerssen deze 19 risico's zou kunnen beheersen zal het bedrag wat benodigd is om de risico's op te vangen flink verkleind worden.

Actuele standen van de geïnventariseerde risico's worden altijd weergegeven in de jaarrekeningen en de begrotingen.

3 Norm weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van een gemeente is zoals eerder aangegeven de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van de opgetreden risico's op te vangen.

De weerstandscapaciteit is weer te geven als de verhouding tussen:

Beschikbare weerstandsvermogen/Impact risico's bij 90% zekerheid

Gesteld kan worden dat als er precies genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken de ratio 1 is. Derhalve zou het weerstandsvermogen voldoende zijn. Als de ratio meer

dan 2 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel geld voorradig als benodigd voor risico's die het loopt. Wat betreft het weerstandsvermogen is dan de positie uitstekend, of dit maatschappelijk ook uitstekend is, is een ander verhaal.

In de volgende tabel is weergegeven hoe het ratio gelezen moet worden.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen

Score	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Voor een verdere indeling is gekozen voor een zespuntsschaal om het weerstandsvermogen te beoordelen. Tussen voldoende en uitstekend bestaat nog de mogelijkheid tot een ruim voldoende. En onder de voldoende komen dan nog drie categorieën, matig, onvoldoende en ruim onvoldoende. De klassen C, D en E zijn bewust kleiner gehouden qua bandbreedte om de mate van onvoldoende exacter te kunnen inschatten. Indien de ratio kleiner wordt dan 0,6, bijvoorbeeld 0,5, betekent dit dat het beschikbare weerstandsvermogen twee maal kleiner is dan benodigd. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit dat het ruim onvoldoende is. Een verdere onderverdeling is dan niet belangrijk meer.

Door de onderlinge verschillen dient een norm voor het weerstandsvermogen van gemeenten tot stand te komen op basis van het risicoprofiel. Hierbij is het kwantificeren van de in kaart gebrachte risico's noodzakelijk. Alleen dan is het mogelijk door middel van risicosimulatie vast te stellen hoeveel buffer de gemeente aan zou moeten houden. Daarnaast biedt de risicosimulatie met gevoeligheidsanalyse een goede bron om te sturen op de belangrijkste risico's. Met de beschreven waarderingstabel heeft de gemeenteraad een hulpmiddel in handen om kaders te stellen in het risicomanagementbeleid en om zo op een gefundeerde wijze te bepalen of het financieel weerstandsvermogen voldoende is. Ook provincies zijn gebaat bij een duidelijke beoordeling van het weerstandsvermogen. In hun controletaak kunnen zij zich in eerste instantie focussen op gemeenten met een waardering van D, E en F.

HOOFDSTUK 8 SLOT

Met de in deze nota vervatte voorstellen inzake de reserves en voorzieningen willen wij de raad van zodanige kaders voorzien dat hiermee een solide basis gelegd kan worden voor de financiële positie.

Gezien de lopende risico's en de kwaliteit van de bedrijfsvoering wordt geadviseerd de weerstandsratio vast te stellen op minimaal 1,4 (ruim voldoende) voor de komende 4 jaar (2014-2017). Het hebben van een ruim voldoende buffer zal nodig zijn omdat naar verwachting de deregulering van taken door het rijk verder zal gaan, terwijl daar minder middelen tegenover worden gesteld.

Samenvattend wordt d.m.v. deze nota aan de raad voorgesteld akkoord te gaan met:

- 1 De berekeningssystematiek van het weerstandsvermogen (conform reeds bestaande systematiek);
- 2 De weerstandsratio vast te stellen op minimaal 1,4 voor de komende 4 jaar;
- 3 Het opheffen van de volgende reserves: (zie bijlage 1 voor een verdere toelichting)
  - reserve gemeentelijke monumenten
  - reserve regiovisie;
  - reserve bedrijfsverplaatsingen;
  - reserve vervanging materieel brandweer;
  - reserve afdekking kapitaallasten vervanging materieel brandweer.
- 4 De (eventuele) saldi van de op te heffen reserves ten gunste van de algemene reserve te laten komen.
- 5 Kennis te nemen van het opheffen van de volgende voorzieningen
  - voorziening subsidie kerkgebouwen (na betaling alle lopende verplichtingen);
  - voorziening kinderopvang en buitenschoolse opvang;
  - voorziening vitalisatie Marktplein Geulle.

Bijlage 1: Beschrijving van reserves en voorzieningen

In deze bijlage is voor elke reserve en voorziening een beschrijving opgenomen van de doelstelling, stortingen, onttrekkingen en eventuele bijzonderheden.

RESERVES

	Reserve t.b.v. diverse projecten
Doel:	Afdekken projecten welke in het verleden een negatieve boekwaarde hadden.
Toekomstige stortingen:	De negatieve boekwaarde wordt in deze reserves gestort, alsmede de nog van het Rijk te ontvangen financiële middelen voor deze projecten.
Toekomstige onttrekkingen:	Uitgaven betrekking hebbend op deze projecten.
Bijzonderheden :	Reserves zijn het leven geroepen o.g.v. BBV (negatieve boekwaarde is niet toegestaan). Na afloop projecten is een eventueel restant bedrag vrij besteedbaar.

Naam reserve :	Algemene risicoreserve.
Doel:	Reserve voor het afdekken van risico's.
Toekomstige stortingen:	Tot het door de raad vastgestelde normbedrag ten laste van de exploitatie bij de resultaatbestemming dan wel, indien het rekeningresultaat tekort schiet, ten laste van achtereenvolgens de algemene reserve en bestemmingsreserves.
Toekomstige onttrekkingen:	Het afdekken van incidentele risico's waarvoor geen voorziening is gevormd.
Bijzonderheden :	De nota weerstandsvermogen en risicomanagement onderbouwt de hoogte van deze reserve.

Naam reserve :	Algemene reserve (vrij besteedbaar)
Doel:	Reserve voor het opvangen van incidentele uitgaven en het afdekken van negatieve rekeningresultaten.
Toekomstige stortingen:	Positieve rekeningresultaten en incidentele baten op basis van een raadsbesluit.
Toekomstige onttrekkingen:	Incidentele uitgaven op basis van een raadsbesluit, het afdekken van een negatief rekeningresultaat en toevoegingen aan de algemene risicoreserve tot het door de raad vastgestelde normbedrag.
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam reserve	Reserve verkoop Essent
Noodzaak/aanleiding :	Door de verkoop van de aandelen Essent beschikt de gemeente over middelen waarover een bepaald rendement behaald zal worden. Dit rendement moet het wegvallen van het dividend Essent compenseren, rekening houdende met de verwachte dividenden van Enexis, Essent Milieu en Publiek belang Elektriciteitsproducties B.V. Ook zal de rente die we ontvangen over de brugleningen aan Enexis, een bijdrage leveren aan de wegvallende inkomsten.
Doel :	Het afdekken van de nog te ontvangen brugleningen en de beleggingen aangegaan bij het APG.
Toekomstige stortingen :	Dit is afhankelijk van de totaalopbrengst van de dividenden en renteopbrengsten van de diverse instanties in combinatie met een (sluitende) begroting.
Toekomstige onttrekkingen :	Dit is afhankelijk van de totaalopbrengst van de dividenden en renteopbrengsten van de diverse instanties in combinatie met een (sluitende) begroting.
Bijzonderheden :	Onzekerheid met betrekking tot de renteontwikkeling en de hoogte van de dividenden.

Naam reserve :	Reserve bovenwijkse voorzieningen
Doel:	Het financieel mogelijk maken van het realiseren van bovenwijkse voorzieningen c.q. voorzieningen van openbaar nut, waarvan het belang en de baat overstijgen boven de exploitatie van een gebied en waarvan de kosten, vanwege het nut voor meerdere gebieden, niet door een exploitatie moet worden gedragen.
Toekomstige stortingen:	Bij alle grondexploitaties, bij een exploitatieplan gebaseerd op de beleidslijn bovenwijkse voorzieningen en bij alle andere exploitatievormen mede gebaseerd op deze beleidslijn. De concrete wijze waarop wordt vastgelegd in de structuurvisie/omgevingsvisie.
Toekomstige onttrekkingen:	Bij de uitvoering van geplande bovenwijkse voorzieningen.
Bijzonderheden :	Ten aanzien van de onttrekkingen aan deze reserve zijn wettelijke eisen gesteld. Deze eisen zijn geconcretiseerd in de beleidslijn bovenwijkse voorzieningen zoals deze is opgenomen in de nota grondbeleid.

Naam reserve :	Reserve grondexploitatie
Doel:	De reserve dient in hoofdzaak als weerstandsvermogen voor de risico's bij de grondexploitatie, welke risico's zijn benoemd in de afzonderlijke risicokaarten per project. Daarbij gaat het om niet voorziene en niet te kwantificeren risico's. Tevens kan de reserve dienst doen als egaliseriereserve grondexploitatie mits de stand van de reserve dit toelaat (hogere dekkingsgraad dan 125%) .
Toekomstige stortingen:	Positieve saldi grondexploitatie.
Toekomstige onttrekkingen:	Negatieve saldi grondexploitatie en afboeking van nog niet in exploitatie genomen gronden naar de marktwaarde. Daar waar voor aanvang van het project een voorcalculatorisch verlies of gedurende het project een niet voorcalculatorisch verlies wordt verwacht, worden de gelden aan deze reserve onttrokken en direct in de voorziening verliesgevende projecten gestort.
Bijzonderheden :	Strategische aankopen worden in principe niet uit deze reserve gedekt tenzij in deze reserve sprake is van een dekkingsgraad hoger dan 125%. Door een flinke daling van het aantal (actieve) grondexploitaties is in de raad van december 2013 besloten om de minimale stand van deze reserve te verlagen naar € 200.000.

Naam reserve :	Reserve kunstwerken
Doel:	Het aankopen en plaatsen van kunstwerken in de openbare ruimte.
Toekomstige stortingen:	De onderschrijding op het begrotingsproduct 'Beeldende kunst' binnen de exploitatie
Toekomstige onttrekkingen:	Voor het plaatsen van kunstwerken in de openbare ruimte waarvan het gemeentelijk aandeel niet meer bedraagt dan € 10.000 en voor zover de reserve dit toelaat. Bij ontoereikendheid van de reserve of bij overschrijding van het normbedrag van € 10.000 is een afzonderlijk raadsbesluit vereist voor de dekking van de ontbrekende financiële middelen.

Naam reserve :	Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs
Doel:	Egalisering kosten verbandhoudend met onderwijshuisvesting. De reserve is bestemd ter dekking van de gemeentelijke huisvestingstaken t.a.v. onderwijs in het algemeen, waaronder nieuwbouw, vervanging, uitbreiding en groot onderhoud. Jaarlijks wordt aan de raad een programma onderwijshuisvesting ter vaststelling aangeboden.
Toekomstige stortingen:	Het positieve verschil tussen het voor onderwijshuisvesting berekende bedrag binnen de gemeentefondsuitkering en de exploitatielasten op de begrotingsproducten huisvestingsvoorzieningen onderwijs.
Toekomstige onttrekkingen:	Het negatieve verschil tussen het voor onderwijshuisvesting berekende bedrag binnen de gemeentefondsuitkering en de exploitatielasten op de begrotingsproducten huisvestingsvoorzieningen onderwijs.
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam reserve :	Reserve WVG (Wet Voorzieningen Gehandicapt)
Doel:	Het egaliseren van de exploitatielasten van WVG-budgetten.
Toekomstige stortingen:	onderschrijding van het totaal aan WVG-budgetten, waarbij het maximumbedrag van de reserve ad € 200.000 niet mag worden overschreden.
Toekomstige onttrekkingen:	Overschrijding van het totaal van WVG-budgetten waarbij de totale onttrekking niet mag leiden tot een saldo van reserve WVG < € 50.000.
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam reserve :	Reserve afvalstoffenheffing.
Doel:	Het egaliseren van de tarieven afvalstoffenheffing.
Toekomstige stortingen:	De batige exploitatiesaldi op de producten afvalstoffen, waarvan in de dekking wordt voorzien door de afvalstoffenheffing.
Toekomstige onttrekkingen:	Nadelige exploitatiesaldi op de producten afvalstoffen.
Bijzonderheden :	Gelet op de hoogte van de reserve is het afvalstoffentarief al enkele jaren verlaagd, waardoor de reserve wordt afgebouwd.

Naam reserve	Reserve personeel en organisatie
Doel :	Het doel van de reserve P&O is het egaliseren/afdekken van kosten voor HRM-beleid en organisatie- en personeelontwikkelingstrajecten (structuur- en cultuurontwikkelingen, implementatie verbeterplannen, personeelsontwikkeling e.d.) alsmede kosten voortvloeiende uit (continuïteits-)problemen met betrekking tot personeel. Dit alles gericht op een effectieve en doelmatige bedrijfsvoering
Toekomstige stortingen :	De onderschrijding van alle personeelsbudgetten (salarissen, arbo, opleidingen, personeelsbeheer, personeelsbeleid, organisatieontwikkeling) binnen de exploitatie (exclusief de doorbelastingen kostenplaatsen) en overschrijding op ontvangsten binnen de personeelsbudgetten.
Toekomstige onttrekkingen :	De overschrijding van alle personeelsbudgetten (salarissen, arbo, opleidingen, personeelsbeheer, personeelsbeleid, organisatieontwikkeling) binnen de exploitatie (exclusief de doorbelastingen kostenplaatsen) en onderschrijding op ontvangsten binnen de personeelsbudgetten.
Bijzonderheden :	De hoogte van de reserve dient per peildatum 31 december van het betreffende jaar minimaal € 300.000 te bedragen, terwijl de reserve gemaximeerd wordt op 5% van de begrote loonsom. In de jaarrekening van het betreffende jaar wordt bekeken of de reserve het maximumbedrag al dan niet overschrijdt. Eventuele afroming van de reserve vindt plaats ten gunste van de algemene reserve. In de jaarrekening van het betreffende jaar wordt ook bekeken of er sprake is van een stand < € 300.000. Indien dit het geval is dan wordt vanwege de norm van een minimumbedrag van € 300.000 het verschil aangevuld vanuit de algemene reserve.

Naam reserve :	Reserve gemeentelijke monumenten
Doel:	Afdekken en egaliseren van financiële gemeentelijke bijdragen aan eigenaren op grond van de subsidieverordening gemeentelijke monumenten*.
Toekomstige stortingen:	De onderschrijding van het begrotingsproduct 'Subsidie monumenten'.
Toekomstige onttrekkingen:	De overschrijding van het begrotingsproduct 'Subsidie monumenten'.
Bijzonderheden :	Verordening gemeentelijke monumenten is opgeheven. Hierdoor is de reserve per 1-1-2014 komen te vervallen. Het saldo komt ten gunste van de algemene reserve.

Naam reserve :	Reserve verkiezingen
Doel:	Het egaliseren van de exploitatielasten van reguliere verkiezingen
Toekomstige stortingen:	De onderschrijding van het exploitatiekrediet voor het begrotingsproduct 'Verkiezingen' .
Toekomstige onttrekkingen:	De overschrijding van het exploitatiekrediet voor het begrotingsproduct 'Verkiezingen' .
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam reserve :	Reserve regiovisie
Doel:	Dekking van het gemeentelijk aandeel in kosten van regionale projecten.
Toekomstige stortingen:	Geen.
Toekomstige onttrekkingen:	Gemeentelijke bijdragen aan regionale projecten.
Bijzonderheden :	Wordt opgeheven. Saldo ad € 50.780 komt ten gunste van de algemene reserve.

Naam reserve :	Reserve bedrijfsverplaatsingen
Doel:	Het middels toekennen van een gemeentelijke bijdrage bevorderen van wenselijk geoordeelde bedrijfsverplaatsingen, zoals vastgelegd door de raad in de Nota bedrijfsverplaatsingen.
Toekomstige stortingen:	€ 50.000 o.b.v. de begroting 2005 en op basis van afzonderlijke raadsbesluiten.
Toekomstige onttrekkingen:	Afdekking gemeentelijke bijdrage welke zijn toegekend op basis van een afzonderlijk raadsbesluit.
Bijzonderheden :	Wordt opgeheven ten gunste van de algemene reserve en in de toekomst zal voor een eventuele bedrijfsverplaatsing een beroep gedaan dienen te worden op de algemene reserve.

Naam reserve :	Reserve vervanging automatiseringsmiddelen
Doel:	Het egaliseren van de exploitatielasten verband houdende met de vervanging van automatiseringsmiddelen op basis van een meerjarenbeheerplan.
Toekomstige stortingen:	Conform het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan en daarbij behorende kostendeckingsplan.
Toekomstige onttrekkingen:	Uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Bijzonderheden :	Gekoppeld aan deze reserve is de 'Reserve afdekking kapitaallasten vervanging automatiseringsmiddelen'. Op basis van de binnen het investeringsplan gevoteerde kredieten ter uitvoering van het meerjarenbeheerplan worden de benodigde bedragen onttrokken aan de reserve vervanging automatiseringsmiddelen en gestort in de reserve afdekking kapitaallasten vervanging automatiseringsmiddelen. De kapitaallasten van de vervangingen worden vervolgens gedekt vanuit de 'Reserve afdekking kapitaallasten vervanging automatiseringsmiddelen'.

Naam reserve :	Reserve afdekking kapitaallasten vervanging automatiseringsmiddelen
Doel:	Het afdekken van de kapitaallasten van gerealiseerde vervangingsinvesteringen automatiseringsmiddelen ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan
Toekomstige stortingen:	Kredietvotingen ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan
Toekomstige onttrekkingen:	Werkelijke kapitaallasten van de gevoteerde kredieten van het beheerplan I&A.
Bijzonderheden :	Gekoppeld aan deze reserve is de 'Reserve vervanging automatiseringsmiddelen'. Op basis van de gevoteerde kredieten worden de benodigde bedragen onttrokken aan de 'Reserve vervanging automatiseringsmiddelen' en gestort in de 'Reserve afdekking kapitaallasten vervanging automatiseringsmiddelen'. De werkelijke kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen worden vervolgens gedekt vanuit de 'Reserve afdekking kapitaallasten vervanging automatiseringsmiddelen'.

Naam reserve :	Reserve vervanging materieel brandweer
Doel:	Het egaliseren van de exploitatielasten voortvloeiende uit vervanging van het materieel van de brandweer op basis van een door de raad vastgesteld meerjarenbeheerplan.
Toekomstige stortingen:	Conform het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan met daarbij behorende kostendeckingsplan en vastgesteld stortingspercentage.
Toekomstige onttrekkingen:	Uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Bijzonderheden :	Door verzelfstandiging brandweer is reserve niet nodig. Saldo is in 2012 ten gunste van de algemene reserve geboekt. De reserve wordt opgeheven.

Naam reserve :	Reserve afdekking kapitaallasten vervanging materieel brandweer
Doel:	Het afdekken van de kapitaallasten van gerealiseerde vervangingsinvesteringen brandweermaterieel ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Toekomstige stortingen:	Kredietvotingen gebaseerd op vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Toekomstige onttrekkingen:	Werkelijke kapitaallasten van de gevoteerde kredieten van het meerjarenbeheerplan.
Bijzonderheden :	Door verzelfstandiging brandweer is reserve niet nodig. Saldo is in 2012 ten gunste van de algemene reserve geboekt. De reserve wordt opgeheven.

Naam reserve :	Reserve beheerplan buitensportaccommodaties*
Doel:	Het egaliseren van de exploitatielasten voortvloeiende uit investeringen voor buitensportaccommodaties op basis van een door de raad vastgesteld meerjarenbeheerplan.
Toekomstige stortingen:	Conform het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan en daarbij behorende kostendekkingsplan en vastgesteld stortingspercentage.
Toekomstige onttrekkingen:	Gevoteerde kredieten ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Bijzonderheden :	Gekoppeld aan deze reserve is de 'Reserve afdekking kapitaallasten beheerplan buitensportaccommodaties'. Op basis van de binnen het investeringsplan gevoteerde kredieten ter uitvoering van het meerjarenbeheerplan worden de benodigde bedragen onttrokken aan de 'Reserve beheerplan buitensportaccommodaties' en gestort in de 'Reserve afdekking kapitaallasten beheerplan buitensportaccommodaties'. De kapitaallasten van deze investeringskredieten worden vervolgens gedekt vanuit de 'Reserve afdekking kapitaallasten beheerplan buitensportaccommodaties'.

Naam reserve :	Reserve afdekking kapitaallasten beheerplan buitensportaccommodaties
Doel:	Het afdekken van de kapitaallasten van gerealiseerde onderhoudskredieten ter uitvoering van een door de raad vastgesteld meerjarenbeheerplan buitensportaccommodaties.
Toekomstige stortingen:	Kredietvotingen ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Toekomstige onttrekkingen:	Werkelijke kapitaallasten van de gevoteerde kred. van beheerplan.
Bijzonderheden :	Gekoppeld aan deze reserve is de 'Reserve beheerplan buitensportaccommodaties'. Op basis van de gevoteerde kredieten worden de benodigde bedragen onttrokken aan de 'Reserve beheerplan buitensportaccommodaties' en gestort in de 'Reserve afdekking kapitaallasten beheerplan buitensportaccommodaties'. De werkelijke kapitaallasten van de geactiveerde onderhoudsuitgaven worden vervolgens gedekt vanuit de 'Reserve afdekking kapitaallasten beheerplan buitensportaccommodaties'.

Naam reserve :	Reserve bouwleges.
Doel:	Het egaliseren van de fluctuaties van de inkomsten bouwleges.
Toekomstige stortingen:	De batige exploitatiesaldi op product bouwleges.
Toekomstige onttrekkingen:	Nadelige exploitatiesaldi op product bouwleges.
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam reserve :	Reserve vervanging speeltoestellen
Doel:	Planmatig beheer van vervanging speeltoestellen op basis van een door de raad vastgesteld meerjarenplan.
Toekomstige stortingen:	Conform het door de raad vastgesteld meerjarenbeheerplan met de daarbij behorende kostendeckingsplan en vastgesteld stortingspercentage*.
Toekomstige onttrekkingen:	Uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenplan *.
Bijzonderheden :	Overige uitgaven voor de uitvoering van het jeugdbeleid welke voorheen ten laste van deze voorziening werden gebracht zullen voortaan binnen de reguliere exploitatiekredieten in de begroting afgedekt worden. Dit geldt ook voor de inspectie en regulier onderhoud van de speeltoestellen. .

- Toelichting: de op een speelterrein geplaatste speeltoestellen worden beschouwd te zijn investeringen van maatschappelijk nut.

Naam reserve :	Reserve afdekking kapitaallasten vervanging speeltoestellen
Doel:	Het afdekken van de kapitaallasten van gerealiseerde onderhoudskredieten ter uitvoering van een door de raad vastgesteld meerjarenbeheerplan vervanging speeltoestellen.
Toekomstige stortingen:	Kredietvotingen ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan.
Toekomstige onttrekkingen:	Werkelijke kapitaallasten van de gevoteerde kredieten van beheerplan.
Bijzonderheden :	Gekoppeld aan deze reserve is de 'Reserve vervanging speeltoestellen'. Op basis van de gevoteerde kredieten worden de benodigde bedragen onttrokken aan de 'Reserve vervanging speeltoestellen' en gestort in de 'Reserve afdekking kapitaallasten vervanging speeltoestellen'. De werkelijke kapitaallasten van de geactiveerde onderhoudsuitgaven worden vervolgens gedekt vanuit de 'Reserve afdekking kapitaallasten vervanging speeltoestellen'.

Naam reserve :	Reserve actualisatie en beheer bestemmingsplannen
Doel:	Het egaliseren van de exploitatielasten met betrekking tot actualisatie en beheer bestemmingsplannen.
Toekomstige stortingen:	Onderschrijvingen van het exploitatiekrediet voor het begrotingsproduct 'bestemmingsplannen'.
Toekomstige onttrekkingen:	Overschrijvingen van het exploitatiekrediet voor het begrotingsproduct 'bestemmingsplannen'.
Bijzonderheden :	N.v.t..

Naam reserve	Reserve hulp bij het huishouden
Noodzaak/aanleiding :	In 2007 is de WMO ontstaan vanuit de overheveling van taken en budgetten van hulp bij het huishouden van het Rijk naar de gemeenten. Reeds toen de regeling door het Rijk uitgevoerd werd, was er sprake van een zogenaamde open eind financiering. Deze situatie is door hernieuwde overdracht van taken en budgetten naar de gemeenten niet gewijzigd. Om in deze situatie incidentele tegenvallers de komende jaren af te dekken is deze reserve nog steeds noodzakelijk. De reserve is ingesteld met middelen die in 2007 voor hulp van het huishouden gereserveerd waren.
Doel :	Het egaliseren/afdekken van incidentele kosten met betrekking tot hulp bij het huishouden.
Toekomstige stortingen :	<p>De overschrijding van alle budgetten met betrekking tot hulp bij het huishouden en alle aanverwante kosten (bijvoorbeeld uitvoeringskosten hbh, ondersteunende diensten van wmo-kantoor, ciz, etc.) binnen de exploitatie (exclusief de doorbelastingen kostenplaatsen) en overschrijding op ontvangsten binnen de genoemde budgetten.</p> <p>Hierbij mogen de genoemde stortingen het maximumbedrag van de reserve HBH van € 200.000 niet overschrijden. Een eventueel hoger saldo wordt bij het opstellen van de jaarrekening ten gunste van de algemene reserve afgeroomd.</p>
Toekomstige onttrekkingen :	<p>De overschrijding van alle budgetten met betrekking tot hulp bij het huishouden en alle aanverwante kosten (bijvoorbeeld ondersteunende diensten van wmo-kantoor, ciz etc.) binnen de exploitatie (exclusief de doorbelastingen kostenplaatsen) en overschrijding op ontvangsten binnen de genoemde budgetten.</p> <p>Hierbij mogen de genoemde onttrekkingen niet leiden tot een lager saldo van de reserve HBH dan € 50.000. Indien aanvulling van het saldo noodzakelijk is dan zal dit gebeuren bij het opstellen van de jaarrekening ten laste van de algemene reserve.</p>
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam reserve	Reserve Limburg Economic Development (LED)
Noodzaak/aanleiding :	De centrumgemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen hebben aan de Zuid-Limburgse gemeenten gevraagd om net als hen gedurende de periode van 2014 t/m 2020 een bedrag van € 6,- per inwoner per jaar beschikbaar te stellen voor Limburg Economic Development (LED). Stimulering van de economische ontwikkeling van Zuid-Limburg is in het belang van de gemeente Meerssen aangezien hierdoor de positie van Meerssen als woon- en leefgemeente wordt versterkt.
Doel :	Het leveren van een bijdrage van € 6,- per inwoner per jaar gedurende de periode van 2014 t/m 2020 aan Limburg Economic Development (LED) inclusief Regiobranding Zuid-Limburg. LED is een samenwerkingsverband van overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen dat zich richt op het omhoogstuwen van de economie van Zuid-Limburg. Doel is het realiseren van het Brainport2020-programma in Zuid-Limburg: 17.000 extra banen, 8,5 miljard euro extra bijdrage aan de BV Nederland en het vrijwel uitbannen van werkloosheid. Onderdeel van LED is het positioneren van de regio als een aantrekkelijk vestigings-, woon- en verblijfsgebied door middel van voortzetting van de Regiobranding Zuid-Limburg.
Toekomstige stortingen :	
Toekomstige onttrekkingen :	Jaarlijkse bijdrage van € 6,- per inwoner (per jaar ± € 117.000).
Bijzonderheden :	In 2014 eenmalige storting van € 89.000 t.l.v. algemene reserve.

VOORZIENINGEN

Naam voorziening :	Voorziening gemeentelijk rioleringsplan.
Doel:	Het op een goed onderhoudsniveau houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel op basis van een door de raad vastgesteld gemeentelijk rioleringsplan en het egaliseren van de tarieven rioolrecht.
Toekomstige stortingen:	Een positief exploitatiesaldo van de begrotingsproducten beheer en onderhoud riolering en rioolrechten.
Toekomstige onttrekkingen:	Een negatief exploitatiesaldo van de begrotingsproducten beheer en onderhoud riolering en rioolrechten.
Bijzonderheden :	Binnen de huidige doelstelling van voorziening wordt de voorziening mede gebruikt ter egalisatie van de exploitatielasten van de gemeentelijke riolering. Afhankelijk van de jaarlijkse lasten op het onderdeel riolering worden middelen aan de voorziening toegevoegd of onttrokken. Hierdoor wordt voorkomen dat het rioolrechtstarief aan te sterke schommelingen onderhevig is. In 2013 is er een nieuw GRP opgesteld.

Naam voorziening :	Voorziening wegenbeheerplan
Doel:	Het afdekken en gelijkmatig verdelen van de exploitatielasten over een reeks van jaren op basis van een vastgesteld meerjarenbeheerplan.
Toekomstige stortingen:	Conform het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan en daarbij behorende kostendeckingsplan.
Toekomstige onttrekkingen:	Afdekking van het door het college vastgestelde jaarlijks uitvoeringsplan ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan ten aanzien waarvan bij de jaarlijkse visuele inspectie is gebleken dat onderhoud noodzakelijk is.
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam voorziening :	Voorziening beheerplan gemeentelijke gebouwen
Doel:	Het afdekken en gelijkmatig verdelen van exploitatielasten voor groot onderhoud aan gebouwen en technische installaties op basis van een vastgesteld meerjarenbeheerplan.
Toekomstige stortingen:	Conform het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan en daarbij behorend dekkingsplan.
Toekomstige onttrekkingen:	Afdekking van het door het college vastgestelde jaarlijks uitvoeringsplan ter uitvoering van het door de raad vastgestelde meerjarenbeheerplan ten aanzien waarvan bij de jaarlijkse visuele inspectie is gebleken dat onderhoud noodzakelijk is.
Bijzonderheden :	N.v.t.

Naam voorziening :	Voorziening kinderopvang en buitenschoolse opvang.
Doel:	Kostendekking van gerealiseerde kinderopvangplaatsen.
Toekomstige stortingen:	Geen.
Toekomstige onttrekkingen:	tot 1 april 2013 een subsidie in de huurkosten van kindercentrum de Lindeburcht Bunde van € 26.880 op jaarbasis, wek bedrag jaarlijks wordt geïndexeerd.
Bijzonderheden :	De voorziening wordt opgeheven. Het saldo ad € 12.801 valt vrij ten gunste van de exploitatie.

Naam voorziening :	Voorziening pensioenen (oud)wethouders
Doel:	Het financieel zeker stellen van verplichtingen uit hoofde van pensioenaanspraken (oud)wethouders bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd.
Toekomstige stortingen:	Op basis van ontwikkeling pensioenaanspraken*.
Toekomstige onttrekkingen:	Werkelijke pensioenaanspraken*.
Bijzonderheden :	Voorziening is gevormd bij jaarrekening 2004.

- Toelichting: Momenteel is door de commissie Dijkstal in voorbereiding een advies met betrekking tot de modernisering van de APPA-regeling. (Algemene Pensioenwet voor Politieke Ambtsdragers). In afwachting daarvan is nog geen keuze gemaakt in hetzij uitvoering van de regeling in eigen beheer met een daarbij behorende voorziening, hetzij het onderbrengen van de pensioenaanspraken bij een pensioenverzekeraar met jaarlijkse premiebetaling.

Naam voorziening :	Voorziening parkeerplaatsen
Doel:	Aanleg van parkeervoorzieningen.
Toekomstige stortingen:	Bijdragen van derden, die bij nieuwbouw of verbouw niet in de vereiste parkeerplaatsen op eigen terrein kunnen voorzien.
Toekomstige onttrekkingen:	Uitgaven aanleg openbare parkeerplaatsen ter uitvoering van een raadsbesluit.
Bijzonderheden :	

Naam voorziening :	Voorziening gemeentelijke bijdrage voorbereiding ondertunneling A2 Maastricht
Doel:	Afdekking Meerssens aandeel in collectieve voorbereidingskosten ondertunnelingsproject A2 Maastricht.
Toekomstige stortingen:	Ontvangsten compensabele BTW m.b.t. dit project.
Toekomstige onttrekkingen:	Meerssens aandeel in voorbereidingskosten ondertunnelingsproject A2 Maastricht.
Bijzonderheden :	

Naam voorziening :	Voorziening risico personeel
Doel:	Afdekking afvloeiingsregeling en advocaatkosten tweetal medewerkers, en verkoop boventallig verlof
Toekomstige stortingen:	Afhankelijk van personele ontwikkelingen.
Toekomstige onttrekkingen:	Uitbetaling afvloeiingsregeling en hiermee gepaard gaande kosten. Verkoop boventallig verlof.
Bijzonderheden :	

Naam voorziening :	Voorziening subsidie kerkgebouwen
Doel:	Clustering onderhoudswerkzaamheden monumentale kerkgebouwen o.b.v meerjarenonderhoudsplan waarvan de toekomstige subsidies reeds zijn toegezegd.
Toekomstige stortingen:	*Toezegging toekomstige subsidies i.h.k.v monumentale kerkgebouwen.
Toekomstige onttrekkingen:	*Uitbetaling na overleggen van de beschikking van de financiële eindverantwoording van de RACM.
Bijzonderheden :	Verordening subsidie kerkgebouwen is opgeheven. De voorziening wordt opgeheven, nadat aan alle verplichtingen is voldaan.

Naam voorziening :	Voorziening Vitalisatie Marktplein Geulle
Doel:	Verbetering van het openbare voorzieningenniveau, de verbetering van de leefbaarheid en het optimaliseren van winkelvoorzieningen annex zorgsteunpunt aan het Marktplein Geulle.
Toekomstige stortingen:	Geen.
Toekomstige onttrekkingen:	Geen.
Bijzonderheden :	Totale bedrag van € 50.000 is ingezet bij de tussertijdse afrekening van het project Marktplein Geulle. E.e.a. is in december 2013 door de raad vastgesteld. De voorziening wordt dan ook opgeheven.

Naam voorziening :	Voorziening MTB
Doel:	Afdekken risico voor wat betreft het eventueel niet terugbetalen van de door Meerssen achtergestelde geldlening aan de MTB.
Toekomstige stortingen:	*10% van het verschil bij een negatief eigen vermogen MTB en de meerwaarde van het pand. Elk jaar zal bekeken moeten worden of de voorziening aangevuld dient te worden.
Toekomstige onttrekkingen:	In 2018 dient de MTB de achtergestelde lening aan de gemeente Meerssen terug te betalen. Indien dit niet mogelijk is zal de voorziening worden aangesproken voor dat gedeelte welke niet kan worden terugbetaald.
Bijzonderheden :	Aandeel gemeente Meerssen is 10% van totale achtergestelde lening ad € 12,1 mln.

Naam voorziening :	Voorziening verliesgevende grondexploitatie
Doel:	Deze voorziening is wettelijk voorgeschreven en dient om verliezen op projecten vanuit het voorzichtigheidsbeginsel direct te nemen.
Toekomstige stortingen:	Middels onttrekking aan de reserve grondexploitatie. Drie keer per jaar (Beraps 2x en rekening) worden voortgangsrapportages gemaakt van de projecten. Indien bij een project een negatief resultaat (verlies) wordt verwacht zal er in deze voorziening gestort worden vanuit de reserve grondexploitatie.
Toekomstige onttrekkingen:	Bij de eindafrekening (of eventueel tussentijds) van projecten die verlies opleveren wordt het verlies aan de voorziening onttrokken.
Bijzonderheden :	Geen